

References

1. Honcharenko S.U. Pedagogichni doslidzhennya: metodychni porady molodym naukovtsyam / Semen Ustymovych Honcharenko. – Kyiv-Vinnytsya: DOV «Vinnytsya», 2008. – 278 s.
2. Khoruzha O.V. Stanovlennya vykhovnykh idealiv narodnoyi pedahohiky u konteksti istorychnoho rozvytku ukrayin-s'koho etnosu / O.V. Khoruzha // Naukovyy chasopys natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5. Pedahohichni nauky: realiyi ta perspektyvy: Zb. nauk. Prats'. – K.: NPU imeni M. P. Drahomanova, 2007. – Vypusk 10. – S. 183-191.

Голубицкая Надежда. Диагностика отношения будущих учителей музыки к проблеме формирования этнопедагогической культуры в процессе профессионального обучения.

В статье установлено отношение студентов музыкально-педагогических вузов к проблематике формирования этнопедагогической культуры в процессе профессионального обучения. Приведены диагностические вопросы, включенные в пилотный опрос на этапе констатирующего эксперимента. Поданы результаты анализа и классификации полученных статистических данных согласно положительных, нейтральных и отрицательных ответов.

Ключевые слова: этнопедагогическая культура, будущий учитель музыки, украинская народная педагогика, методы и способы украинской народной педагогики, этнопедагогическая подготовка.

Golubitska Nadiya. Diagnostics of the attitude of future music teachers to the problem of the formation of ethno-pedagogical culture in the process of professional training.

The article establishes the attitude of students of musical pedagogical universities to the problems of formation of ethno-pedagogical culture in the process of professional training. Diagnostic questions included in the pilot poll at the stage of the ascertaining experiment are given. The results of analysis and classification of the received statistical data are submitted according to positive, neutral and negative answers.

Key words: ethno-pedagogical culture, future teacher of music, Ukrainian folk pedagogy, methods and methods of Ukrainian folk pedagogy, ethno-pedagogical preparation.

УДК 378+316.444.5

Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО

*кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов
Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського,
м. Миколаїв, Україна*

e-mail: olgademyanenko@gmail.com

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Стаття присвячена дослідженню актуальної проблеми формування й розвитку професійної мобільності студентів в умовах полікультурної освіти. Автор розглядає методологічний аспект проблеми формування професійної мобільності студентів. На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури уточнюється поняття професійної мобільності в контексті полікультурної освіти. Розкрито вплив основних діалектичних законів філософії на процес формування професійної мобільності в умовах закладу вищої освіти. Вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти розглядається як важливий фактор формування професійної мобільності майбутніх спеціалістів, що розширює можливості особистісного та професійного розвитку, здійснення професійної діяльності в міжкультурному контексті.

Ключові слова: професійна мобільність студентів, методологічний аспект, вивчення іноземної мови, полікультурний освітній процес, мовна підготовка.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в світовому співтоваристві, проникають в систему освіти, яка стає основною продуктивною силою суспільства. Поряд з цим виникає необхідність в створенні певної системи професійної підготовки кадрів, що будується на принципах безперервності, наступності, інтегративності, гнучкості, конку-

рентоспроможності, інформаційної прозорості, мобільності, орієнтації на потреби особистості й суспільства. Якщо попередні покоління набували професію на все життя, то сучасне має бути готовим до зміни професійної діяльності та володіти професійною мобільністю у виробничих умовах, що швидко змінюються. Відповідно до нового

етапу розвитку суспільства, професія більше не виступає як центр життєвого циклу людини, а виступає однією з можливих форм соціальної адаптації та творчої самореалізації особистості.

В умовах полікультурного суспільства й прискорення науково-технічного прогресу необхідним стає формування у студентів такої якості як професійна мобільність, яку в контексті полікультурної освіти можна визначити як інтегративну характеристику готовності студента закладу вищої освіти до успішної адаптації в умовах полікультурного середовища, що включає сукупність базових компонентів професійної культури, професійної компетентності, ресурсів суб'єктності, кроскультурної грамотності, що дозволяє йому бути конкурентоспроможним на ринку праці. Формування професійної мобільності студента – процес поступового пристосування в період навчання у закладах вищої освіти до майбутньої професії й підготовки до вступу в відповідну соціально-професійну групу.

Полікультурна освіта розглядається також як особливий спосіб формування певних соціально-настановчих і ціннісно-орієнтованих схильностей, комунікативних та емпатичних умінь, що дозволяють випускникам вищої школи здійснювати міжкультурну взаємодію і виявляти розуміння інших культур, а також толерантність по відношенню до їх носіїв.

Проблемі професійної мобільності фахівця присвячено чимало праць вітчизняних і зарубіжних науковців. Основні положення проблеми формування мобільності як невід'ємного елемента суспільства можемо зустріти в працях Б. Барбера, Ю. Веніге, Е. Гідденса, Л. Дьєтваї, Е. Йожа, Н. Мерзлякової, В. Полякова, Л. Пілецької, П. Сорокіна. Історичному аспекту виникнення проблеми професійної мобільності в науці та освіті присвячені праці таких учених, як І. Вишнеградський, Б. Гершунський, Ю. Калиновський, Б. Мітін, І. Янжул та інших. Питання вивчення іноземних мов у вищій школі та їх вплив на розвиток, формування професійної компетенції майбутнього фахівця висвітлено в дослідженнях Б. Беляєва, І. Бім, Г. Борозенець, І. Зимньої, Г. Рогової, Н. Уварової та інших.

Деякі дослідники справедливо вважають, що мобільність властива будь-якому пізнавальному процесу, в тому числі і його формі, яка реалізується у процесі навчання. Так, С. Кугель зауважує, що «оскільки мобільність – суть розвитку життєдіяльності людини, то її прояв важливо розкрити стосовно всіх компонентів, що створюють як процес життєдіяльності в цілому, так і процес навчання». Мобільність науковець розглядає як «принцип, покликаний забезпечити усунення або, при-

наймні, пом'якшення диспропорцій між поставленою проблемою і наявною структурою кадрів» [3]. Угорські вчені Ю. Веніг, Е. Йожа, Л. Дьєтваї підкреслюють універсальне значення цього принципу для досягнення закономірностей освітнього процесу, для вирішення його протиріч, здійснення його логіки [1].

На думку Н. Мерзлякової, «професійна мобільність – це інтеграційна характеристика особистості, що визначає успішну адаптацію до умов ринку праці та полікультурного середовища, готовність до вертикальних і горизонтальних кар'єрних переміщень і конкурентоспроможність майбутнього спеціаліста на основі ресурсів суб'єктності (суб'єктної активності, ціннісних орієнтацій, ціннісного самовизначення, суб'єктного досвіду)» [4].

І. Шилкіна вважає, що «інтеграційні процеси в Європі та решті світу, перехід до поліполярної співпраці, до полілогу культур, постійно зростаюча мобільність молоді вимагають не тільки бажання, але й припускають готовність опанувати мову, зрозуміти й прийняти міжкультурні відмінності. Ідеалом майбутнього світу стає молода людина, що вільно володіє кількома мовами незалежно від сфери її діяльності» [5, с. 388].

Проте засвоєння і володіння тільки мовною формою не завжди гарантує результативну спільну діяльність в процесі спілкування, оскільки не враховується специфіка мови як відображення системи культурних цінностей. Тобто майбутній фахівець повинен мати здатність до міжкультурного спілкування й міжкультурної компетенції. Міжкультурна компетенція об'єднує групи культурних і комунікативних компетенцій і є одним з компонентів професійної компетентності майбутнього фахівця.

С. Капліна розглядає іноземну мову як один з базових системотвірних чинників формування професійної мобільності майбутніх спеціалістів. Практичне володіння іноземною мовою сприяє підвищенню рівня професійної компетенції фахівця і передбачає вміння здійснювати деякі аспекти професійної діяльності: ознайомлення з новими технологіями і тенденціями в сфері майбутньої професії; встановлення контактів із зарубіжними партнерами; ведення діалогу з іншомовними колегами. Отже, студентам закладів вищої освіти необхідно мати такий рівень іншомовної професійної компетентності, який дозволив би їм користуватися іноземною мовою як додатковим засобом підвищення кваліфікації, формування професійної мобільності [2].

Вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти вважається важливим фактором формування професійної мобільності майбутніх спеціалістів, що розширює можливості особистісного та

професійного розвитку і здійснення професійної діяльності в міжкультурному контексті, полікультурна освіта є середовищем пізнання і формування, а мова – інструментом. Тобто в процесі спільної діяльності педагога і студентів з вивчення предмета засобами рідної та іноземної мов досягається синтез професійних компетенцій, що забезпечує володіння іноземною мовою і засвоєння предметно-профільного змісту освіти. Під час такого вивчення предметів формується інтерес до майбутньої професії, розвиваються здібності до іншомовного спілкування, вміння отримувати нову інформацію за допомогою іноземної мови, і все це сприяє адаптації студентів до умов сучасного світу.

Мета статті – проаналізувати особливості формування професійної мобільності та полікультурної освіти, а також їх компонентів.

На жаль, в сучасній педагогіці немає строгого наукового визначення категорії «мобільність» як принципу. Найвні визначення мобільності розкривають її конкретний зміст по відношенню до різних педагогічних явищ і процесів. Принцип мобільності в навчанні виступає в двох аспектах – методологічному та загальнодидактичному. Розглянемо сутність методологічного аспекту принципу мобільності.

Для розуміння методологічних основ формування професійної мобільності в педагогічній теорії, представляється необхідним аналіз принципу мобільності з точки зору законів філософії. Відомо, що процес розвитку являє собою нескінченний ланцюг діалектичних заперечень старого новим. Процес розвитку в цілому виступає у вигляді поступального, прогресивного переходу від старого до нового, від менш досконалого до більш досконалого. Таким чином, розвиток чого-небудь шляхом заперечення, що означає зростання і зміцнення зачатків нового, пристосування до потреб нового позитивних елементів старого, відмирання, зникнення всього того, що стає гальмом, заважає розвитку, й утворює в цілому поступальний процес як основну тенденцію розвитку природи, суспільства і мислення.

Застосування закону заперечення заперечення обумовлює одну зі специфічних рис професійної мобільності, яка полягає у відсутності необхідності до зміни робочого місця, а можливості зміни змісту праці на існуючому місці. В результаті цього має місце взаємодія, так би мовити, первинної та вторинної спеціальностей.

Однак мобільність як методологічний принцип відображає не тільки одну зі сторін закону заперечення заперечення. Їй притаманні також прояви закону переходу кількісних змін у якісні.

Розвиток йде шляхом поетапного накопичення кількісних змін і переходу їх на певній стадії в корінні якісні зміни. Якщо кількісні зміни відбуваються шляхом поетапного накопичення, то перехід до нового якісного стану здійснюється у формі стрибка. У структурі процесу мобільності цей стрибок представлений розривом зі старим і адаптацією до нового. Пізнання вищевказаних динамічних властивостей служить основою для прогнозування характеру професійної діяльності.

Важливу роль в розумінні суті мобільності грає й діалектичний закон єдності і боротьби протилежностей. Даний закон пояснює джерело руху і розвитку об'єктів, процесів, явищ. Механізм реалізації мобільності в житті суспільства пояснюється дією саме цього закону при вирішенні протиріч в освітньому процесі.

Безперечно, гуманітарні дисципліни формують особистісні риси, необхідні майбутньому фахівцю для виконання професійних функцій. Особливістю сучасної професійної діяльності стає актуалізація мовної підготовки. Знання іноземної мови є реальною необхідністю й обов'язковою умовою успішної професійної діяльності. Практика показує, що більш корисними в професійному світі є не просто фахівці, а кваліфіковані фахівці, які володіють іноземною мовою [2, 5].

У закладах вищої освіти курс іноземної мови носить професійно-орієнтований характер, і його завдання визначаються комунікативними та пізнавальними потребами фахівців відповідного профілю. Володіння іноземною мовою повинно дозволяти використовувати її для задоволення професійних потреб, реалізації контактів і подальшої самоосвіти та самовдосконалення. Іноземна мова, як правило, вивчається у межах дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням», проте недостатня кількість годин, закладених в навчальних програмах, робить необхідним застосування певних форм позааудиторної роботи. В процесі навчання студенти беруть активну участь у науково-практичних конференціях, вікторинах, конкурсах, проектах тощо. Крім організаційних форм застосовуються також навчальні засоби формування професійної мобільності студентів університету. До навчальних засобів належать: візуальні форми (різного роду презентації, підготовлені як викладачем, так і студентами; відеофільми, фотоматеріали, рекламні буклети); інтерактивні форми (використання інтерактивних дошок, конференції в режимі online); інтернет ресурси.

Як стверджує Н. Мерзлякова, більш ефективному формуванню професійних компетенцій сприяє застосування активних («мозковий

штурм»; прийоми «представлення інформації в кластерах», «інсерт») й інтерактивних (круглий стіл; дискусія; кейс-метод; бліц-опитування) форм навчання, інтернет-технологій; зустрічі з іноземними делегаціями та міжнародне співробітництво. Використання професійних форумів, інформаційних ресурсів з різних спеціальностей, on-line конференцій, блогів, електронної пошти, Skype, ICQ, чатів, рольових ігор, навчальних інтернет-матеріалів, а також підготовка індивідуальних і групових проектів, доповідей, повідомлень, моделювання професійно-орієнтованих ситуацій активізують самостійну роботу студентів і забезпечують збалансоване поєднання мовної та спеціалізованої підготовки [4].

У процесі навчання слід формувати позитивну динаміку мотиваційної сфери студентів і діагностику навчальної мотивації, ціннісних орієнтацій, визначених поняттям «мобільність» і необхідності формування даної якості, а також ролі іноземної мови для мобільного фахівця. Індивідуальний і диференційований підхід у формуванні позитивного ставлення до майбутньої професії за допомогою іноземної мови проявляється в отриманні студентами інформації про професію і особистісні якості фахівця за допомогою іншомовних текстів. Принцип аксіологізації виявляється в ціннісному ставленні до навчання і подальшої професійної діяльності, ціннісної установки на відкритість до міжкультурного діалогу.

З аксіологічних позицій полікультурне навчання забезпечує глибоке оволодіння іноземною мовою як соціальним кодом, допомагає студентам зрозуміти визначальні характеристики різних культур світу, проникнути в сутність їх подібностей і відмінностей, усвідомити цінність і неповторність кожної лінгвокультурної спільності. Через систему знаків культурний зміст передається учасникам спілкування, в ході якого відбувається інтерпретація і засвоєння складних знакових структур і значень.

Очевидно, що ефективне полікультурне спілкування малоімовірно при відсутності у його учасників відповідної соціокультурної компетенції. Носій мови, який дійсно володіє такою компетенцією, повинен демонструвати високий рівень сформованості полікультурних ціннісних орієнтацій, що відображають знання про різноманітність ідей і видів діяльності, характерних для різних людських спільнот в усьому світі. Він повинен усвідомлено уявляти собі як ці ідеї й види, що відносяться до його власної культури, можуть бути сприйняті з іншої, більш об'єктивної точки зору. Як відомо мова є головною, соціально визнаною з усіх видів комунікативної поведінки, її знання є ключом

до культури іншого народу, який є носієм цієї мови. Мова є не тільки засобом спілкування і вираження думки, а й акумуляцією цінностей соціуму, в ній відбивається досвід народу, його історія, матеріальна і духовна культура.

Відомо, що знання культури країни, ментальності народу, мова якого вивчається, впливають на іншомовну комунікативну компетенцію. Тому полікультурний розвиток позитивно позиціонує особистість, орієнтовану в культурно інтегрований простір сучасного світу. Він мотивує прагнення до спільного розуміння студентами визначальних характеристик світових культур, проникненню в сутність їх подібностей і відмінностей, в тому числі через усвідомлення цінності й неповторності кожної лінгвокультурної спільноти. Вивчення мовного розмаїття необхідне для формування у студентів полікультурної обізнаності, що забезпечує професійну готовність до зустрічі з мовної варіативністю.

Під час вивчення іноземної мови студенти знайомляться з професійною термінологією, працюють з професійно-орієнтованими текстами, освоюють особливості перекладу. Так, навчання перекладу спеціальних текстів іноземною мовою переслідує практичні, освітні та виховні цілі. Реалізація даних цілей спрямована на формування певного рівня комунікативної компетенції, що забезпечує практичне використання мови, залучення до різноманітних джерел інформації, закритих для сприйняття при незнанні іноземної мови, формування уявлень про культуру міжнародних відносин і реалій країни виучуваної мови. З'єднання мовленнєвих дій іноземною мовою з предметним професійним змістом забезпечує можливість взаємодії різних навчальних дисциплін, що дозволяє вирішувати задачу міждисциплінарної інтеграції. Мова в даному випадку стає не метою, а інструментом і завдяки міжпредметним зв'язкам мовні знання органічно пов'язуються з майбутньою професійною діяльністю, в чому і проявляється реалізація принципу інтегративності в процесі навчання.

У результаті ми прийшли до висновків: по-перше, формування мобільності в процесі навчання передбачає безперервність навчального пізнання як необхідної умови виникнення нового знання. По-друге, мобільність в навчальному пізнанні реалізується в процесі здійснення міжпредметних і міжциклових зв'язків на основі комплексного, системного і суб'єктно-особистісного підходів. При цьому справжнє засвоєння теоретичних знань у студентів відбувається не миттєво, а поетапно. Значна частина часу при цьому витрачається на поетапне збільшення знань, на

отримання надлишкової інформації, на встановлення міцних внутрішніх зв'язків між різними галузями професійної діяльності.

Вочевидь, полікультурна освіта, коли іноземна мова виступає в якості способу досягнення світу спеціальних знань, засвоєння культурно-історичного досвіду різних країн і народів, може виступати визначальним фактором формування професійної мобільності студента університету,

якщо: реалізується актуалізація предметно-профільного змісту освіти іноземною мовою; здійснюється міждисциплінарна інтеграція з метою розвитку ресурсів суб'єктності студента університету; здійснюється формування позитивної мотиваційно-ціннісної орієнтації, інтересу до оволодіння професією. Необхідною складовою реалізації даних умов є методичне забезпечення процесу навчання.

Список використаних джерел

1. Вениге Ю., Иожа Е., Дьетвай Л. Структура и мобильность рабочей силы. / Ю. Вениге, Е. Иожа, Л. Дьетвай. – М.: «Экономика», 1978. – 197 с.
2. Каплина С. Е. Концептуальные и технологические основы формирования профессиональной мобильности будущих инженеров в процессе изучения гуманитарных дисциплин: автореф. дис. ... д-ра пед. наук. / С. Е. Каплина. – Чебоксары, 2008. – 48 с.
3. Кугель С. А. Профессиональная мобильность в науке. – М.: Мысль, 1983. – 256 с.
4. Мерзлякова Н. С. Формирование профессиональной мобильности будущего инженера средствами поликультурного образования: автореф. дис. ... к. пед. н. / Н. С. Мерзлякова. – Оренбург, 2012. – 23 с.
5. Шилкина И. Г. Роль иностранного языка в поликультурном мире. / И. Г. Шилкина. // Человек. Образование. Профессия: Сборник научных статей. – Н. Новгород: ВГИПУ, 2009. – С. 387-402.

References

1. Venige, Yu., Iozha, Ye., Detvai, L. (1978). *Struktura i mobilnost rabochei sily* [Structure and mobility of labour force]. Moscow: Ekonomika [in Russian].
2. Kaplina, S. Ye. (2008) *Kontseptualnye i tekhnologicheskie osnovy formirovaniia professionalnoi mobilnosti budushchikh inzhenerov v protsesse izucheniia gumanitarnykh distsiplin* Cheboksary [Conceptual and technological foundations of the formation of professional mobility of future engineers in the process of studying of the humanities]. Extended abstract of Doctor's thesis. Cheboksary [in Russian].
3. Kugel, S. A. (1983) *Professionalnaia mobilnost v nauke* [Professional mobility in science]. Moscow: Mysl [in Russian].
4. Merzliakova, N. S. *Formirovanie professionalnoi mobilnosti budushchego inzhenera sredstvami polikulturnogo obrazovaniia* [Formation of professional mobility of the future engineer by means of polycultural education]. Extended abstract of candidate's thesis. Orenburg [in Russian].
5. Shilkina, I. G. (2009) *Rol inostrannogo iazika v polikulturnom mire* [The role of a foreign language in the multicultural world]. *Chelovek. Obrazovanie. Professiiia – Person. Education. Profession.* (pp. 387-402). N. Novgorod: VGIPU [in Russian].

Демьяненко Ольга. Методологический аспект проблемы формирования профессиональной мобильности студентов в поликультурном образовательном процессе

Статья посвящена исследованию актуальной проблемы формирования и развития профессиональной мобильности студентов в условиях поликультурного образования. Автор рассматривает методологический аспект проблемы формирования профессиональной мобильности студентов. На основе теоретического анализа психолого-педагогической литературы уточняется понятие профессиональной мобильности в контексте поликультурного образования. Раскрыто влияние основных диалектических законов философии на процесс формирования профессиональной мобильности в условиях высшего образования. Изучение иностранного языка во время получения высшего образования рассматривается как важный фактор формирования профессиональной мобильности будущих специалистов, который расширяет возможности личностного и профессионального развития, осуществление профессиональной деятельности в межкультурном контексте.

Ключевые слова: профессиональная мобильность студентов, методологический аспект, изучение иностранного языка, поликультурный образовательный процесс, языковая подготовка.

Demianenko O. E. Methodological aspect of the problem of the students' professional mobility formation in the multicultural educational process

The article is devoted to the research of the actual problem of formation and development of students' professional mobility in the conditions of multicultural education. The author examines the methodological aspect of the problem of the formation of students' professional mobility. The concept of professional mobility in the context of multicultural education is specified on the basis of theoretical analysis of psychological and pedagogical literature on the problems of professional mobility. The influence of the basic dialectical laws of philosophy on the process of formation of professional mobility in the conditions of a higher education institution is revealed. Study of foreign languages in higher education institutions is considered as an important factor in the formation of professional mobility of future specialists, which enhances the opportunities for personal and professional development, and the pursuit of professional activities in the intercultural context. That is, in the process of joint activity of the

teacher and students in studying the subject with the means of native and foreign languages, a synthesis of professional competences is achieved, which ensures the command of a foreign language and assimilates the subject-profile content of education. During such study of subjects an interest to the future profession is formed, students develop their ability to communicate in other languages, their ability to receive new information with the help of a foreign language, and all this helps to adapt students to the conditions of the modern world.

Key words: students' professional mobility, methodological aspect, foreign language learning, multicultural educational process, language training.

УДК 378.016:2-1:37.01(045)

Наталя ДЕРСТУГАНОВА

*аспірант кафедри освіти та управління навчальним закладом
Класичного приватного університету, м. Запоріжжя, Україна
e-mail: 12345re@ukr.net*

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ТЕОЛОГІЇ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ: КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ

У статті здійснено аналіз змісту поняття «богослов'я» крізь призму педагогічної, богословської та мовної літератури в результаті якого визначена важливість точного богословського формулювання при розкритті сутності означеного терміну в сучасній педагогіці, розглянуто вплив внутрішнього душевного стану людини на можливість займатися богослов'ям. У статті акцентовано на необхідності в процесі фахової підготовки надавати першочергову увагу духовному вдосконаленню майбутніх бакалаврів із теології, покликаних нести Слово Боже, глибоко розуміти Священне Писання та Священне Передання Церкви, догмати православного віровчення, ретельно зберігати багату православну святоотцівську спадщину і добрим прикладом свого власного життя проповідувати євангельські істини, незважаючи на зовнішні обставини.

Ключові слова: богослов'я, богоспілкування, духовно-моральний стан, святість, Священне Писання, Священне Передання.

Позитивні зміни, які сталися в нашій країні за останні десятиліття, повернули нашим співгромадянам можливість вільного віросповідання, надали можливість отримувати знання про православне віровчення й обирати професією свого життя теологію. Після довгих років атеїзму відновили свою роботу духовні семінарії та академія, у світських закладах вищої освіти почали свою роботу кафедри богослов'я, що, у свою чергу, поставило перед професорсько-педагогічним складом завдання кваліфікованої професійної підготовки майбутніх теологів у руслі багатой святоотцівської спадщини: виховувати відданих Церкві працівників ниви Божої, які глибоко розуміють Священне Писання і Передання, благоговійно шанують і дбайливо зберігають церковні традиції, майстерні у боговіствуванні Слова Божого і, що ще важливіше, своїм життям дають добрий приклад для оточуючих.

У контексті означеної проблеми особливого значення для нашого наукового пошуку набувають психолого-педагогічні та богословські дослідження, присвячені таким аспектам:

- духовний розвиток особистості (В. Андрущенко, І. Бех, В. Вишньовський, І. Зязюн, Є. Іллін, В. Кремень, Г. Ржевський, В. Сластьонін, Т. Сущенко, Д. Чернілевський та ін.);
- теорія та методологія православної педагогіки (С. Борхович, ігумен Георгій (Шестун), Є. Ісаєв, Л. Гладких, С. Дивногорцева, В. Слободчиков та ін.);
- сутність, основи пастирського служіння, формування особи доброго пастиря (архімандрит Кипріан (Керн), єпископ Вініамін (Мілов), архімандрит Костянтин (Зайцев), архімандрит Тихон (Агріков), протоієрей Олексій Остапов та ін.).

Аналіз широкого кола джерел і наукових праць довів, що в сучасній педагогічній теорії недостатньо дослідженим залишається теоретичне осмислення терміну «богослов'я».

Мета статті полягає у з'ясуванні і науковому обґрунтуванні сутності поняття «богослов'я» у педагогічній теорії.

Слово «богослов'я» – складне слово грецького походження, що складається з двох слів: «theos» – бог і «logos» – вчення [11, 491].